

Landstingsfullmäktige

Revisionsberättelse för Jämtlands läns landsting år 2006 Org. nr 232 100 - 0214

Vi har granskat verksamheten under år 2006 inom landstingsstyrelsen, patientnämnden, fullmäktigeberedningarna för Folkhälsa, livsmiljö och kultur, Vård och rehabilitering, Demokrati och länsutveckling, Ekonomiberedningen. Vidare har vi granskat verksamheten inom den gemensamma nämnden mellan Jämtlands läns landsting och länets samtliga kommuner avseende samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter samt verksamheten inom den gemensamma nämnden mellan landstinget och Strömsunds kommun avseende Närvård Frostviken. Vi har även genom lekmannarevisorerna och de förtroendevalda revisorerna granskat verksamheten under det gångna året i företagen Länstrafiken i Jämtlands län AB, ALMI Företagspartner AB, Landstingsbostäder i Jämtland AB och Stiftelsen Jämtlands läns Museum.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed och landstingets revisionsreglemente.

Våra skrivelser och de sakkunnigas rapporter som avlämnats under året framgår av bifogade förteckning.

Till vår berättelse bifogas också lekmannarevisorernas granskningsrapporter och de auktoriserade revisorernas revisionsberättelser för de ovan nämnda företagen enligt 10 kap. 5 § respektive 9 kap. 5 § aktiebolagslagen samt revisorernas revisionsberättelse enligt 4 kap. 11 §, stiftelselagen.

Revisionsberättelse för kommunalförbundet Norrlands Dans och Musikteater bifogas inte eftersom förbundet ännu inte har upprättat årsredovisning för år 2006 och som således inte har kunnat granskas av förbundets revisorer.

Vi kommer senare att överlämna en mera detaljerad skrivelse till landstingsstyrelsen över iakttagelser, synpunkter och förslag på åtgärder med anledning av granskningen av årsredovisningen för år 2006.

Patientnämnden

Revisionens inriktning och resultat

Vi har tagit del av nämndens redovisning av sin verksamhet för det gångna året. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att patientnämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Gemensamma nämnden avseende upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter.

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom nämnden. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att den gemensamma nämnden avseende upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Gemensamma nämnden avseende Närvård Frostviken.

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom nämnden. Vi noterar att nämnden redovisar ett underskott mot budget samt att detta har hanterats, dels i samband med delårsrapporten per 2006-08-31, dels enligt uppgift i dialog om bokslutet med Strömsunds kommun. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att den gemensamma nämnden avseende Närvård Frostviken beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Beredningen för Folkhälsa, livsmiljö och kultur

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att beredningen för folkhälsa, livsmiljö och kultur beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Beredningen för Vård och rehabilitering

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att beredningen för vård och rehabilitering beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Beredningen för Demokrati och länsutveckling

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att beredningen för demokrati och länsutveckling beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Beredningen för Ekonomi

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att beredningen för ekonomi beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Landstingsstyrelsen

Revisionens inriktning och resultat

Vår granskning av ändamålsenligheten och effektiviteten i verksamheten år 2006 har fokuserat i första hand på dels verksamheten ur ett brukar- och patientperspektiv och dels på hur verksamheten styrs och följs upp. I sist nämnda avseende har särskild uppmärksamhet ägnats åt hur personalresurserna hanteras.

Patient- och medborgarperspektivet är i första hand utgångspunkt för granskningarna av folkhälsoarbetet, laboratorieverksamheten inom klinisk kemi, tillämpningen av vårdgarantin inom primärvården, telemedicin och hur patientsäkerhetsarbetet bedrivs med bland annat underlag av avvikelserapportering.

Räkenskapsrevisionen har, utöver bokslutsgranskning, omfattat en granskning av om interna regler och skatteregler följs vid resor, kurser och konferenser. Vi har även granskat hur den interna kontrollen är organiserad i ekonomirutinerna inom vårdadministrationen samt inom finansförvaltningen.

Resultatet av våra granskningar finns att ta del av i de rapporter som vi löpande har lämnat från granskningsarbetet och som finns förtecknade i bilaga.

Vi kan liksom tidigare konstatera att våra synpunkter och förslag till förbättringar har mottagits väl av landstingsstyrelsen och andra granskade organ samt att det finns en uppriktig vilja att åtgärda de brister som iakttagits vid våra granskningar. Flera av de åtgärder som vi föreslog föregående år har vidtagits. Vi återkommer emellertid till, enligt vår mening, några ytterligare angelägna åtgärder som återstår att genomföra.

Granskningen av om landstingsstyrelsen har tillräcklig kontroll över landstingets verksamhet samt hur styrelsen fullgör sin uppsiktsplikt, utgör en betydande del av den årliga granskningen. I vår granskning av styrelsens ledning och uppföljning av verksamheten under 2006 har vi iakttagit följande.

Landstingsstyrelsens uppsiktsplikt

Vi har under flera år uppmärksammat landstingsstyrelsen på dess övergripande ansvar för landstingets angelägenheter samt den s k uppsiktsplikten. Enligt denna krävs att styrelsen aktivt följer verksamheten i nämnderna, beredningarna, landstingsföretagen och de kommunalförbund som landstinget är med i. De sist nämnda har utökats markant i antal genom tillkomsten av förbunden för finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

Även om vi kan notera att styrelsen vid flera tillfällen fått information och/eller haft anledning att handlägga ärenden som rör enskilda företag torde det enligt vår mening krävas mer åtgärder för att systematiskt uppfylla uppsiktsplikten mot samtliga de organ som omfattas av denna. Som vi också framhöll föregående år kan styrelsens tjänstmannastöd från förvaltningen behöva organiseras och utvecklas ytterligare i detta avseende.

Styrning och uppföljning av landstingets verksamhet och ekonomi

Vi framhöll i föregående års revisionsberättelse att landstingsplanen för 2006 hade utvecklats positivt i förhållande till tidigare plan trots att det liksom tidigare saknades operativa och tydliga mål samt ansvariga mottagare för de uppräknade uppdragen/aktiviteterna. Det kan även diskuteras det lämpliga i att placera mål, uppdrag, förväntat resultat m m i bilaga så fanns dock dessa uppgifter konkretiserade i planen för varje verksamhetsområde.

Årsredovisningen för år 2006 saknar en återredovisning av måluppfyllelse och resultat per verksamhetsområde som svarar mot den ovan nämnda bilagan i landstingsplanen. Motsvarande uppgifter som de i bilagan saknas i den under 2006 fastställda landstingsplanen för 2007-2009. Det går således inte att i planen urskilja mål, uppdrag/aktiviteter för varje verksamhetsområde. Där- emot ges ekonomiska ramar per verksamhetsområde.

Enlig kommunallagen och lagen om kommunal redovisning skall årsredovisningen omfatta samtliga de juridiska personer, d v s de företag, kommunalförbund m fl, genom vilka landstinget bedriver verksamhet. För flertalet av dessa juridiska personer bifogas den kompletta årsredovisningen från dessa utöver att viss information om verksamhetens resultat återges i den s k sammanställda redovisningen i landstingets årsredovisning. I jämförelse med redovisningen av dessa juridiska personer, beskrivs resultatet av de olika verksamheterna inom nämndförvaltningen på ett torftigt sätt. Redovisningen av förvaltningens verksamhetsområden svarar inte mot landstingsplanens detaljningsnivå vare sig vad gäller produktion eller ekonomi. Enligt vår mening bör redovisningen av de olika verksamhetsområdena framdeles bättre balanseras mot varje verksamhets omfattning i antal brukare, antal anställda, verksamhetsgrenar etc.

Vid uppföljningen av landstingets verksamhet i samband med delårsrapporteringen under hösten kunde landstingsstyrelsen själv konstatera att organisationen i ringa omfattning hade anpassat verksamheten till de beslut som fullmäktige fattade i juni. Den handlingsplan med förslag till åtgärder för att anpassa verksamheten till budget som förvaltningen lämnade till styrelsen vid

delårsrapportering per augusti uppfyllde inte heller de kvalitativa krav som kan ställas på ett sådant beslutsunderlag. Vi kunde notera att styrelsen därför mer eller mindre tvingades föreslå fullmäktige att skjuta till medel till verksamheten för att täcka prognostiserade underskott. Här finner vi anledning att erinra om de synpunkter vi i föregående års berättelse framförde om behovet av att organisera ärendebereidningen på ett bättre sätt.

Trots fullmäktiges tillskott av medel, redovisar flera verksamhetsområden betydande underskott vid årets slut och att det sammanlagda underskottet i förvaltningen är ca 17 mkr. Då anslaget för år 2007 inte räknats upp motsvarande det tillfälliga tillskottet av medel för 2006, kommer det enligt vår bedömning och som landstingsstyrelsen också själv konstaterar, att ställas stora krav på omprövning och effektivisering under år 2007 för att framdeles bringa verksamhet och ekonomi i balans.

Vi noterar särskilt att landstingsstyrelsen under året har fokuserat på åtgärder för att minska vårdskador och förbättra patientsäkerheten. Det är ett enligt vår mening mycket angeläget förbättringsområde som också vi uppmärksammade i vår granskning "Vajsing i vården" i början av 2006 som behandlade avvikelserapportering och patientsäkerhetsarbete.

Vi ser även med tillfredsställelse på den omprövning av organisationen av administration, stöd och service som landstingsstyrelsen nu påbörjat. Indikationer om missförhållanden som vi fått under våra granskningar stämmer väl med resultatet av styrelsens utvärdering. Bland annat att modellen med beställar-/utförare och köp/sälj av administrativa tjänster inte fungerar på avsett sätt. Det beslutade målet att under 2005-2007 sänka kostnaderna med 50 mkr för administration, stöd och service synes därmed inte heller nås. Sådana beslut bör enligt vår mening baseras på bättre underlag än som varit fallet.

Ett av de väsentligaste målen för hälso- och sjukvårdsverksamheten är enligt vår mening att leva upp till vårdgarantin. Av årsredovisningen framgår att så inte är fallet på flera områden även om väsentliga förbättringar också kan avläsas. I vår granskning av hur vårdgarantin uppfylls inom primärvården kan vi konstatera att verksamhetens egna mätningar och återrapportering ger en missvisande bild av hur garantin klaras, bland annat på grund av felaktiga mätmetoder. Det finns omotiverade och alltför stora skillnader i hur verksamheten organiseras på olika hälsocentraler. Framförallt brister det fortfarande i alltför hög grad i telefontillgängligheten. Vi anser detta bör vara ett prioriterat område för förbättringar. Vidare anser vi att patientnyttan och effektiviteten i verksamheten kan ökas genom att utveckla användningen av ny teknik som till exempel telemedicin och patientnära analysverksamhet inom laboriemedicin.

Enligt lagen om kommunal redovisning skall förvaltningsberättelsen i årsredovisningen innehålla en översikt över både utvecklingen och den förväntade utvecklingen av landstingets verksamhet. Vi saknar fortfarande en sådan framförallt framåtsyftande analys av såväl verksamhet som ekonomi.

Vi noterar att landstingsstyrelsen i flera avseenden på ett positivt sätt påbörjat ett arbete med att komma tillrätta med obalansen mellan verksamhet och ekonomi, förbättra patientsäkerheten, undanröja organisatoriska missförhållanden o s v. Vår bedömning är att det dock krävs särskilda åtgärder för att vidareutveckla den politiska styrningen och uppföljningen av landstingets verksamhet och ekonomi. Landstingsplanen behöver enligt vår mening ses över i fråga om målstruktur, anslagsnivåer och övrigt innehåll liksom även planens disposition. Årsredovisning och delårsrapporter bör utformas så att de med enkelhet kan jämföras med mål och mått i landstingsplanen. Vi har tidigare framfört synpunkter på vilka konkreta förändringar som behöver vidtas.

Landstingsstyrelsen bör fortsätta att utveckla den löpande uppföljningen under året för att förbättra kontrollen över verkställigheten av fullmäktiges och styrelsens egna beslut. Vi anser att de tvådagars-sammanträden som styrelsen regelmässigt infört fr o m år 2007, med ökat utrymme för information och överläggningar är en positiv och betydelsefull åtgärd i sammanhanget.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att landstingsstyrelsen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Resultatbedömning

Vi skall enligt kommunallagen, 9 kap 9a §, bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

Vi har i det ovanstående berört vårdgarantin och att landstinget till alla delar inte lever upp till denna. Som framgår av landstingsstyrelsens redovisning har också övriga verksamhetsmål för år 2006 i flera fall endast delvis uppnåtts.

De ekonomiska målen har som framgår av årsredovisningen inte heller till alla delar kunnat uppnås. Vi anser att det viktigaste ekonomiska målet är att den årliga ökningen av eget kapital är tillräcklig för att klara återinvesteringar, pensionsförpliktelser m m. Det bör enligt vår mening snarast på ett mer adekvat sätt än hittills bestämmas vilken nivå som skall vara målet för detta överskott framdeles samt att åtgärder vidtas som innebär att målet kan realiseras.

Vår samlade bedömning är sålunda att resultatet som redovisas i årsbokslutet i ovan beskrivna delar, inte är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

Godkännande av årsredovisningen

Den av landstingsstyrelsen överlämnade årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad enligt den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Redovisningen av de finansiella placeringarna är dock som vi tidigare påtalat i en särskild rapport, fortfarande organiserad på ett sätt som inte medger att vi har kunnat göra en fullständig avstämning av bokslutet mot erhållna engagemangsbesked.

Underlaget för den redovisade avräkningen mot det sk balanskravet har särskilt granskats. Vi anser att skälen till att angivna poster av engångsnatur undantas i avräkningen är godtagbara och att redovisningen således uppfyller de lagstadgade kraven.

I årsredovisningens redogörelse över landstingets ekonomiska ställning och resultat saknas not eller upplysning också om följande förhållanden:

- Som skuld redovisas 9,0 mkr i projektmedel på grund av den redovisningsmodell som tillämpas. Medlen utgör egentligen egna medel och borde således ingå i eget kapital.

Årsredovisningen ger trots det ovan påpekade en i stort rättvisande bild av utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och landstingets ekonomiska ställning.

Med de av oss här lämnade upplysningarna tillstyrker vi att årsredovisningen för år 2006 godkänns.

Jämtlands läns landstings revisorer

Nils-Gunnar Molin

Viola Ekavall

Jan Bergqvist

Jöns Broström

Mats El Kott

Gustaf Onilsgård

Till revisionsberättelsen bifogas:

1. Förteckning över våra och de sakkunnigas rapporter, skrivelser etc. under år 2006
2. Lekmannarevisorernas granskningsrapport för år 2006 för Landstingsbostäder i Jämtland AB
3. Revisionsberättelse för år 2006 för Landstingsbostäder i Jämtland AB
4. Lekmannarevisorernas granskningsrapport för år 2006 för Länstrafiken i Jämtlands län AB
5. Revisionsberättelse för år 2006 för Länstrafiken i Jämtlands län AB
6. Lekmannarevisorernas granskningsrapport för år 2006 för ALMI Företagspartner i Jämtland AB
7. Revisionsberättelse för år 2006 för ALMI Företagspartner i Jämtland AB
8. Revisionsberättelse för år 2006 för Stiftelsen Jämtlands läns Museum

Förteckning över sakkunnigas revisionsrapporter under 2006

Revisorernas sakkunniga biträde har under 2006 lämnat följande skrivelser/rapporter:

- Vajsing i vården - granskning av avvikelserapportering m m
2006-02-13, REV/4/2006
- Frågor hänförliga till leverantörsfakturor
2006-02-17, REV/5/2006
- Anställningsavtal för landstingsdirektör m fl chefer
2006-03-14, REV/8/2006
- Bemanningssamordning vid Östersunds sjukhus,
2006-03-22, REV/9/2006
- Granskning av anläggningsregistret,
2006-04-04, REV/10/2006
- Resultat av granskningen av årsredovisningen för år 2005,
2006-04-24, REV/13/2006
- Genombrottsprojekt sprids de?;
2006-06-14, REV/15/2006
- Landstingets finansförvaltning,
2006-08-28, REV/16/2006
- Kirurgklinikens anordnande av kurser,
2006-08-28, REV/17/2006
- Laboratieverksamheten i primärvården,
2006-09-28, REV/21/2006
- Revisorernas bedömning av resultatet per 2006-08-31,
2006-10-03, REV/25/2006
- Granskning av landstingets folkhälsoarbete,
2006-11-14, REV/27/2006
- Redovisningen av resor vid studiebesök, kurser och konferenser m m,
2006-12-19, REV/30/2006
- VAS ekonomirutiner,
2006-12-19, REV/31/2006